

Verslag

03/06/2026

Locatie: basisschool Sint-Pieter Zevendonk, Kapelweg 56

Infoavond eiken Duivendongenstraat

Op 03/06/2026 konden bewoners van de Duivendongenstraat deelnemen aan een infoavond over het rooien van de Hongaarse eiken. Deelnemers kregen te horen waarom deze werken nodig zijn en binnen welk kader de heraanplant zal gebeuren. De intro werd gegeven door schepen Peter Segers. De toelichting, door middel van PowerPoint, werd gegeven door Lynne Sels, Beleidsadviseur groen. Marc Machiels, coördinator Milieu & Groen, was eveneens aanwezig. Na de toelichting konden vragen gesteld worden. De plannen lagen ter inzage vooraan. De PowerPointpresentatie en de plannen worden samen met dit verslag meegestuurd.

Dit verslag bestaat uit twee delen:

- Toelichting geplande werken
- Verslag van de vragen

Toelichting geplande werken

Wat:

Het betreft 25 grote Hongaarse eiken (*Quercus frainetto*) in de Duivendongenstraat te Zevendonk. Deze bomen zijn enten. Enten is een proces waarbij twee verschillende boomdelen met elkaar worden verbonden. Deze vergroeien dan en functioneren dan verder als één geheel.

In dit geval gaat het over het wortelgestel van de inheemse zomereik dat vergroeide met de stam en boomkroon van een Hongaarse eik.

Aanleiding:

In 2025 werd er sapuitvloeiing vastgesteld op de stam van een van de eiken. De bomen werden onderzocht door een erkende specialist met ETT certificering. (European Tree Technician, verder ETT'er)

Uit het verslag van de specialist:

1. Onverenigbaarheid van de ent.

Dit wil zeggen dat de twee delen van de boom niet langer samenwerken en elkaar afstoten. Dit afstoten kan onmiddellijk plaatsvinden, maar ook na vele jaren. Er zijn verschillende symptomen die kunnen wijzen op onverenigbaarheid van de ent. Een symptoom is bijvoorbeeld de onderstam die sneller groeit en beduidend dikker is dan de bovenstam of de aanwezigheid van bepaalde soorten wortels zoals wurgwortels. De ETT'er heeft alle 25 bomen onderzocht en op 4 symptomen gescoord. Er is gebrek aan wetenschappelijk onderzoek maar de aanname is de volgende: Hoe meer symptomen er aanwezig zijn bij een boom, hoe hoger de kans op onverenigbaarheid van de ent. Er was slechts één van de 25 bomen symptoomvrij. Er waren 4 bomen met 4 symptomen en 11 bomen met 3 symptomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de kans op onverenigbaarheid eerder hoog is dan laag.

2. Aantasting door honingzwam

De honingzwam is een zwam die in onze bodem vrij algemeen voorkomt. De zwam leeft op dood hout maar kan zich ook agressiever gedragen bij gebrek aan voedsel. Dan zal de zwam bomen actief aanvallen en zich richten op de zwakste plek. In dit geval is dat de entplaats bij de Hongaarse eiken. Dit kan leiden tot afsterven van de boom. De ETT'er nam aantasting door honingzwam waar bij 18 van de 25 bomen.

Besluit:

Er kan niet met zekerheid gezegd worden dat de bomen zullen falen. Het exacte moment van falen bepalen kan ook niet voorspeld worden. Wat wel met zekerheid vaststaat is dat er geen garantie is op een duurzaam en veilig voortbestaan van de bomen.

De ETT'er besluit met zekerheid dat verbetering, dus herstel van de bomen, niet mogelijk is.

In het kader van de zorgplicht wenst Stad Turnhout geen onnodige risico's te nemen. Daarom werd de kapvergunning aangevraagd voor de 25 Hongaarse eiken. De verwachting is dat deze eind juli afgeleverd zal worden.

Planning

Zodra de groendienst de kapvergunning ontvangt zullen de bomen gekapt worden.

De groendienst zal trachten de werken met zo weinig mogelijk hinder uit te voeren.

Het aanplanten van nieuwe bomen werd op de planning voorzien in het eerstvolgende plantseizoen.

Dit plantseizoen loopt van najaar 2026 tot voorjaar 2027.

Er werden in de straat al enkele gesneuvelde bomen vervangen met jonge Hongaarse eiken. Deze jonge enten zullen verplaatst worden, we zoeken een plaats waar ze veilig kunnen uitgroeien.

Ontwerp

Bij opmaak van het ontwerp werden enkele uitgangspunten gehanteerd.

1. We passen verschillende soorten toe.

Door verschillende boomsoorten te gebruiken, verhogen we de biodiversiteit en beperken we het risico op grootschalige uitval door ziekten of plagen die soort specifiek zijn. Een gevarieerd bomenbestand is bovendien beter bestand tegen veranderende klimaatomstandigheden.

2. We houden rekening met obstakels.

Bij de inplanting wordt rekening gehouden met bestaande bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, zoals opritten, nutsleidingen, verlichtingspalen, verkeersborden en gebouwen. Zo beperken we toekomstige conflicten tussen bomen en infrastructuur.

3. We streven naar een spreiding van bomen in de straat.

Door de bomen evenwichtig over de straat te verdelen, zorgen we voor een goede ruimtelijke spreiding van het groen. Dit draagt bij aan een aantrekkelijk straatbeeld en zorgt ervoor dat de voordelen van bomen, zoals schaduw en verkoeling, over de volledige straat worden verspreid.

4. We streven naar het vrij uitgroeien van de bomen.

Dit wil zeggen dat we bij het inplanten van de bomen een prognose maken van de eindbreedte van de boom. We proberen de bomen in die mate te spreiden dat de kronen elkaar op termijn niet overlappen. Tegelijkertijd zal er ook rekening gehouden worden met private bomen die vrij kunnen uitgroeien. Met knotvormen en gesnoeide bomen houden we geen rekening, hier hanteren we het eindbeeld dat de eigenaar van de boom vooropgesteld heeft.

5. We compenseren het bestaande groenvolume.

Het groenvolume van de 25 Hongaarse eiken werd berekend. Dit volume mag niet dalen, idealiter stijgt het. Bij park- en groenbeheer worden bomen in drie klassen onderverdeeld: 1ste, 2de en 3de grootte.

- a. boomgrootte 1: hoger dan 12 m
- b. boomgrootte 2: tussen de 6 m en 12 m
- c. boomgrootte 3: kleiner dan 6 m

De Hongaarse eiken zijn bomen van de eerste grootte A. Dergelijke bomen leveren door hun omvang meer ecosysteemdiensten dan meerdere kleinere bomen samen. Daarom streeft de stad ernaar om geen achteruitgang te hebben van bomen die tot deze grootteklasse behoren.

Stad Turnhout heeft een beleidskader uitgewerkt voor bomen en zonnepanelen. Indien er daken met bestaande zonnepanelen aanwezig zijn volgt er een optimalisatieoefening. Optimaliseren kan enkel als het groenvolume gecompenseerd kan worden, dat is een harde voorwaarde. In dit geval is de ruimte voorhanden om te optimaliseren. Finaal worden er 31 nieuwe bomen voorzien, 13 grote bomen en 18 kleinere. Hiermee zal het verloren groenvolume van de Hongaarse eiken op termijn gecompenseerd zijn. Deze optimalisatie kan worden beschouwd als een tegemoetkoming op het algemene uitgangspunt: er is geen achteruitgang van bomen van de 1^e grootte.

De nieuwe boomsoorten:

Dit zijn boomsoorten die regelmatig worden toegepast door openbare besturen. De soorten zijn inheems of opgenomen in klimaatboomlijsten voor het openbaar domein. De gekozen iep heeft een goede resistentie tegen de iepenziekte.

- Carpinus betulus – haagbeuk
- Ulmus 'New Horizon' – iep
- Acer x freemannii 'Autumn Blaze'/'Jeffersred'
- Zelkova serrata 'Village Green'

Verslag van de vragen en bemerkingen:

Vragen en bemerkingen over groen:

Straat is niet geschikt voor grote bomen:

- Met bermbreedtes van 2 à 3 meter beschikt de straat over relatief gunstige omstandigheden voor boomaanplant in vergelijking met veel andere straten in Turnhout.

De bomen zorgen ervoor dat beplanting in de tuin minder goed groeit. Bv een aangeplante haag op de perceelsgrens groeit niet goed.

- Dit kan inderdaad voorkomen. Bomen nemen licht, water en voedingsstoffen op, wat de groei van nabijgelegen beplanting kan beïnvloeden. Bij jonge bomen is die impact doorgaans beperkt. Vooral onder grote, volwassen bomen kan het moeilijker zijn om nieuwe beplanting succesvol aan te slaan. De stad beoordeelt dat de klimaat- en leefbaarheidsvoordelen van bomen opwegen tegen deze mogelijke hinder.

De wortels van de bomen stoppen niet aan de perceelsgrens.

- Wortels die doorgroeien op een aanpalend perceel vallen onder de regels van het Burgerlijk Wetboek. Eventuele ingrepen moeten gebeuren binnen het wettelijke kader en met aandacht voor de stabiliteit en gezondheid van de boom. Op de website van de VVOG (Vereniging voor Openbaar Groen) zijn duidelijke plantfiches en informatiebundels terug te vinden over dit onderwerp.

Er zijn bomen ingetekend vlakbij bestaande bomen:

- Bij de opmaak van het plan werd eveneens rekening gehouden met aanwezige bomen op privédomein die vrij mogen uitgroeien. Bij knotbomen of bomen die structureel worden gesnoeid, werd rekening gehouden met het door de eigenaar gewenste eindbeeld. Waar mogelijk werden conflicten tussen bestaande private bomen en toekomstige bomen op openbaar domein vermeden.

Bomen zorgen voor overlast. Bladval, verstopte dakgoten, ...

- Bomen hebben een positieve impact op de leefbaarheid van de stad. Met de klimaatverandering is het belangrijk dat zoveel mogelijk grote bomen worden aangeplant. De stad beoordeelt dat de maatschappelijke en klimaattechnische voordelen van bomen opwegen tegen de mogelijke hinder. Bij de soortkeuze is bewust gekozen voor bomen die zo weinig mogelijk voorspelbare hinder geven. Bladval, bloesemval, schaduwvorming en het afvallen van zaden of kleine takjes worden algemeen beschouwd als eigen aan de boom.

Waarom is er geen inspraak in de soortkeuze en locatie van de nieuwe bomen:

- Er werd aangegeven dat de stad geen participatietrajecten organiseert over de keuze van boomsoorten of plantlocaties op openbaar domein, aangezien hierbij steeds het algemeen belang, de klimaatdoelstellingen en de geldende beleidskaders vooropstaan. Bij de opmaak van het plan heeft de stad gezocht naar een zo goed mogelijk evenwicht tussen de verschillende beleidsdoelstellingen en de beschikbare ruimte. Er werd gekozen om rekening te houden met enkele opmerkingen, het finale plan werd bij dit verslag bijgevoegd.

Vragen en bemerkingen over riolering:

Vraag naar controle drainagebuizen, deze zouden niet overal nog functioneren:

- In de jaren 90 werd er een gescheiden rioleringssysteem aangelegd in de Duivendongenstraat. Destijds was het normaal om bij bepaalde werken een drainagebuis te plaatsen. Ondertussen zijn de inzichten rond omgaan met hemelwater en grondwater fors gewijzigd. Het structureel en permanent afvoeren van grondwater via drainagebuizen naar de riolering is niet conform de huidige Vlaamse richtlijnen inzake duurzaam waterbeheer. Enkel tijdelijke of strikt noodzakelijke drainage-oplossingen, waarbij de afvoer beperkt en bij voorkeur lokaal wordt geïnfiltreerd of naar oppervlaktewater wordt geleid, kunnen nog overwogen worden mits technische motivatie. Het herstel van een eventuele drainageleiding is dus niet aan de orde.

Nutsvoorzieningen zouden niet liggen conform de plannen (o.a. gasleiding)

- Wat betreft de ligging van nutsleidingen, zijn de nutsmaatschappijen verplicht de ligging van hun verdeelnet op plannen (KLIP) vast te leggen en deze, tegen betaling, ter beschikking te stellen van iedereen die in die omgeving gaat werken. Uit ervaring blijkt dat deze plannen vrij goed overeenstemmen met de realiteit. Vanuit de stad werd intussen aan Fluvius de vraag gesteld omtrent de ligging van hun leidingen en eventuele afwijkingen ten opzichte van de plannen. Fluvius geeft aan dat er, zoals ook op andere plaatsen het geval is, kabels en leidingen soms op private percelen werden gelegd in de voortuin. De nutsmaatschappijen houden in de gaten of leidingen nog in goede staat zijn, en wanneer deze vervangen moeten worden. Enkel wanneer de leidingen aan vervanging toe zijn, worden deze vernieuwd binnen de grenzen van het openbaar domein. Fluvius geeft aan dat zij op dit moment geen technische noodzaak zien om leidingen te vernieuwen. De bezorgdheid werd ook doorgegeven aan de werkleider van de groendienst.

Vragen en bemerkingen over mobiliteit:

Er wordt te snel gereden, vraag naar snelheidsremmers en handhaving

- Dit werd bevestigd door de uitgevoerde snelheidsmetingen. Er werden verkeersdrempels geplaatst (Berlijnse kussens), die een snelheidsremmend effect hebben. Na de plaatsing zullen we de snelheid opnieuw monitoren en evalueren of aanpassingen nodig zijn.

Er komt veel zwaar verkeer door, oplossing?

- In de wijk geldt een tonnageverbod. Zwaar verkeer dat hier zonder toelating doorrijdt, overtreedt de wegcode en kan hiervoor beboet worden. We geven deze signalen door aan de politie. Daarnaast nemen we dit mee in de monitoring en evaluatie, zodat we dit ook objectief en cijfermatig kunnen onderbouwen.

Onduidelijke voorrangregeling wegversmalling, vraag plaatsing borden

- Het verduidelijken van voorrang aan een wegversmalling wordt vooral aangeraden op drukke wegen of op locaties waar de zichtbaarheid op tegenliggers beperkt is. In dit geval gaat het om een relatief rechte straat met voldoende zichtbaarheid. Het toekennen van voorrang aan één rijrichting kan er bovendien toe leiden dat bestuurders in die richting sneller gaan rijden. Daarom is het op deze locatie niet aangewezen om extra voorrangsborden te plaatsen.

Vraag naar aanleg voetpad

- Duivendongenstraat is een woonstraat waar in principe enkel plaatselijk verkeer thuishoort. Binnen het mobiliteitsplan is voorzien om in de nabije omgeving een verkeersfilter te onderzoeken, zodat doorgaand verkeer uit de straat wordt geweerd. Bij lage verkeersintensiteiten is de noodzaak voor een afzonderlijk voetpad beperkt. Extra verharding is in dat geval moeilijk te verantwoorden.

Mogelijke knip in de straat

- Deze maatregel staat nog steeds op de agenda. Dergelijke ingrepen vragen echter grondig voorbereidend onderzoek en afstemming. Zodra dit project concreet wordt opgestart, zal de buurt hierover tijdig geïnformeerd worden.

